

Ezen igazoló füzet

.....
sporttárs tulajdona

.....
egyesület (szakosztály) tagja

Lakcíme:.....

Telefonszáma:.....

E-mail címe:.....

Fent nevezett sporttárs a „Várak a Mecsekben” túramozgalom követelményeit teljesítette, a jelvény viselésére jogosult.

20..... hónap

.....
Orbán Imre
szervező

Díjazás: jelvény és oklevél.

Díjazás + postaköltség összege: ellenértéke: 2.000 Ft

A túramozgalom szervezője: Orbán Imre

Címe: 8523. Egyházaskesző, Kossuth Lajos utca 7.

Információ: 06/70/942-4410 vagy bakonyturistaja@googlemail.com

Hit Pajzsa Nemzeti Egylet

Várak a Mecsekben

(túramozgalom)

Azon az ellenőrzőponton ahol nem lehet bélyegezni, fényképet kell készíteni!

Összeállította: Orbán Imre

Zengő-vár

Zengővár csekély romjai a Mecsek legmagasabb 682 méteres csúcsán találhatóak. Maga az alig látható várrom középkori (az itt talált edénytöredékek XIII. századiak),

de a szakemberek szerint már a rómaiak katonai őrhelyet építhettek ezen a stratégiai fontosságú helyen. Ezt igazolja, hogy Kárpáti Gábor régész 1994-ben római bronzfibulát talált a Zengővárnál, a hegy lábától nem messze húzódott a római korban a fontos aquincumi út, Hosszúhetény határában római villát tártak fel és a falu területén pedig római kori pénzeket találtak. A csekély leletanyag alapján a kutatók azt feltételezik, hogy Zengővárat csak rövid ideig lakták, sőt az is lehetséges, hogy még a munkálatok befejezése előtt véglegesen sorsára hagyták. A középkorból egyetlen írásos adat sem maradt fenn róla, míg a közeli jobbágyfalut "Hetén" alakban, 1289-ben említik, de az akkoriban már a távolabbi Nagyharsány várához tartozott.

A sziklába vágott árokkal és sánccal is körülvett középkori várat a tatárjárás után építhették, teljes területe 105 x 70 méter, az árkon belüli terület 75 x 45 méter volt. Egyetlen, háromszintesre tervezett lakótornya volt, 15 méteres külső átmérővel, 2,5 méter vastag falakkal. Az alacsonyabb hegynyereg felől előbb egy elő-várba juthatott az idegen, amit valószínűleg fatörzsekből összerótt palánkfal kerített.

A tulajdonképpeni belsővárat a meredély szélén sziklába vésett száraz-árok oltalmazta, ennek részben feltöltődött részletei napjainkban is jól kivehetők a terepen.

Pécsvár

A vár története a X. század második feléig nyúlik vissza. Eredetileg egy kőből épült urasági kastély és kápolna állt itt. Szent István alapított egy 1015-ben felszentelt bencés apátságot, melynek első apátja a Rómából a koronát elhozó Astrik volt, aki később Esztergom bíborosa lett.

Az uralkodók mindig gondoskodó figyelemmel vették körül az apátságot.

Egyikük személyes sorsa szorosan összefonódott vele. 1125-ben egy bekötött szemű tizenöt éves fiú érkezett a monostorba, aki négy évig élt és rejtőzködött itt a bencések felügyelete és nevelése alatt. A vak fiatalember, aki szívesen pihent egy öreg gesztenyefa alatt délutánonként és oltotta szomját a közeli forrásból, 1131-ben II. Béla néven lépett trónra.

A tatárjárás után vették először körbe kőfallal. A kolostort fokozatosan bővítették tornyokkal és a főépületet két új szárnyal. Állandó őrséggel látták el a vár jellegűvé vált építményt. A XV. századra Magyarország egyik leggazdagabb kolostorává vált.

1490 körül további védőfalat és egy rondella bástyát építettek hozzá.

1543-ban a törökök a vár ellen vonultak. Az utolsó apátjának Martinuzzi Fráter Györgynek a védművek megerősítésére tett erőfeszítései sikertelenek maradtak.

A várvédők rájöttek, hogy nem elég erősek a török támadás feltartóztatására, ezért az apát kénytelen volt parancsot adni a vár felrobbantására, így a török hódítók harc nélkül birtokba vehették az elhagyott falakat, ahonnan a bencések az ott töltött több évszázad után örökre eltávoztak. Mire a törökök 1686-ban kivonultak a vár romokban hevert. 1729-ben nyerte el mai formáját, Pécsvárad apátja Zindendorf bíboros építtette újjá. Bár a monostort már nem építették fel, a bencés tapasztalatok felhasználásával mintauradalom létesült, mely a budai egyetem fenntartására szolgált. További helyreállítások 1958-ban kezdődtek.

A vár Öregtornyában ma szálló működik, fő látványossága ezen kívül az egyetlen megmaradt torony, a helyreállított vártemplom, a X. századi várkápolna a megmaradt freskóival, a vártörténeti és egyéb állandó kiállítások.

Mecseknádasd

A falu fölé emelkedő domb tetején egy XI. században épített kis vár állt. A XIV. században ezt a várat kibővítették és egy gótikus templommal alakították, a nyugati homlokzata elé pedig egy önálló tornyot építettek. A XV. században a Kórogyi, majd a Maróti család birtoka volt, 1473-tól Monostori Csupor Miklós tulajdona. 1543-ban Pécs eleste után Nádasd is török kézre kerül. A törökök lerombolták a templomot és várrá alakították át.

A török kiűzése után a romok még sokáig látszottak, amint az újkori leírások is beszámolnak. Pusztulásának körülményei ismeretlenek. A vár maradványait a környék lakossága hordta szét lakóházaik, malmaik építéséhez. A templom és az erődítés feltárását 1973-1980 között G. Sándor Mária és Gerő Győző régészek végezték el.

Az ásás során felszínre került a többször átépített plébániatemplom, valamint a templom körüli kerítőfal. Jelenleg a késő gótikus templom maradványai láthatók a török kori építések nyomaival. A korábbi épületek a föld alatt rejtőznek.

Réka-vár

Maradványai körülbelül 200 méter hosszan és 36 méter szélesen terülnek el. A várudvart terméskőből rakott, 3 méter vastag 415 méter hosszú fal övezte. A feltárás során egy kör alapú torony, valószínűleg az őrség épületének maradványai kerültek elő. A várudvar középső részét egy épületsor zárta le, amely mögött a külső vár oldalán egy 10 méter széles árok húzódott.

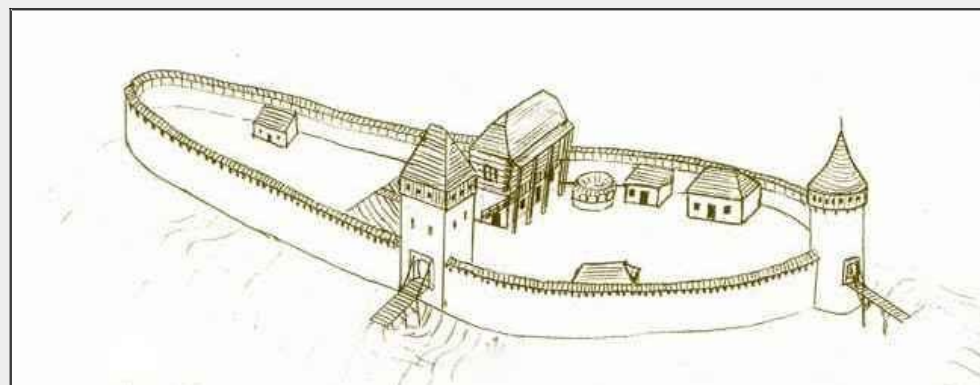
Az épületsor feltehetően egyszintes és fazsindelyes volt. A külső vár oldalán egy többszintes toronyépület állt. A vár keletkezésének pontos ideje egyelőre vitatott. A feltételezések szerint illír vagy kelta eredetű, vagy a későbbi IX. századi frank építkezés emléke. A vár tulajdonosaira egy 1235-ből származó birtokadományozó oklevél utal, mely Bertalan pécsi püspök birtokszerzeményeit rögzíti. Az oklevélben Máza község határleírásánál szerepel két ízben is Nádasd falu, a nádasdi britek földje "cum terra britanorum de Nadasth" elnevezéssel.

J. Abbot angol történész leírása szerint 1022-ben Szent István korában két angol herceg jött Magyarországra. Az egyik herceghez, Edwardhoz adta feleségül Szent István egyik leányát. Az ebből a házasságból született gyermeket Skóciai Szent Margitként tisztelik, aki feltehetően a nádasdi várban született.

Valószínűleg földvár volt Margit idején és a fennmaradt romok a XIII. századból származnak. A vár első okleveles említése 1309-ből maradt fenn.

A nép Réka várnak nevezi. A vár pusztulásának okai ismeretlenek, a mohácsi csata után már nem említik. A vár maradványait a környékbeli lakosok hordták szét lakóházaik és malmaik építéséhez.

A vár Nádasd felé eső része töltötte be a külső-vár, míg az Óbánya felé eső része a belsővár szerepét. Az igen szerény "palota" egy földszintes fazsindelytetővel fedett épület volt. A várudvar közepe táját keresztező építménysor északnyugati részén egy feltehetően többszintes, 8 x 4,5 méteres toronyépület állt. Hasonló funkciót tölthetett be a belső vár délnyugati végén álló kerek toronyépület. Feltételezhető, hogy a tornyokhoz egy-egy felvonóhid vezetett az alatta mélyedő sáncok felett.

Máré-vár

A Mecsek hegység északi részén, Magyaregregytől kb. 5 kilométerre délkeleti irányban, egy 340 méter magas csúcson áll a szabálytalan ötszög alakú kis erőd. A hely katonai jelentőségét felismerve már a rómaiak is építettek ide egy fa őrtornyot, de a népvándorlás idején ez elpusztult.

Az eddig végzett régészeti feltárások és az egykori oklevelek alapján a tatárjárás utáni nagy várépítések korszakában építették. Első írásos említése 1316-ból maradt fenn, ekkor adományozta Károly Róbert Bogár Istvánnak, Márévár akkori várnagyának az erődöt, aki 1313-ban várnagyi tisztségét megtarthatta miután kardcsapás nélkül behódolt Károly királynak.

Később, 1347-ben a rokon máréi Gunyafiak, Domokos és István elzalogosították Becsei Töttösnek és Vesszősnek. E két család 1358-ban egymás közt felosztotta a várat és annak tartozékait.

A Gunyafiak 1393-ban visszaszerezték, ami ellen bátmonostori Töttös László 1406-ban és 1407-ben tiltakozott. Gunyafi Mihály e birtok felét 1432-ben a pécsi püspöknek zálogosította el, de a következő évben már közte és bátmonostori Töttös László között ítéletileg felosztották a várat és uradalmát.

A máréi uradalom örökösödési szerződés alapján 1468-ban a Várady család tulajdonába került. Amikor Várady István a mohácsi csatában életét veszette, Mihály nevű bátyja a várat erőszakkal elfoglalta, de Várady Istvánné parancsára Bakics Pál ostrommal visszavette, aki az 1530-as években a reneszánsz ízlésvilágnak megfelelően alakíttatta át lakóépületeit. A vár urának nem volt elegendő pénze, ezért csak egy kisebb méretű rondellával bővítették ki védőműveit, ahonnan ágyútűz alá tudták venni a helyőrség tagjai a meredek hegyoldalon rohamra készülõ ellenséget.

A közeli Pécs városának 1543-as török kézre jutása után Máré vára is a török birtokába került, s 1545-ben a hadászatiilag jelentős várat a mohácsi szandzsákhöz csatolták és 72 fõbõl álló helyõrség állomásozott benne. 1554-ben Horváth Márk vezetésével visszafoglalták. 1561-ben Zrínyi Miklós foglalta el és adta vissza a Várady családnak.

A XVI. században valószínûleg lõporrobbanás és tûzvész következtében elpusztult. A XVII. század elején a romos állapotra jutott vár a pécsi püspök birtoka került. Az 1960-as években történt a vár régészeti feltárása és helyreállítása. A lakóépületet újjáépítették nem túlzottan érdekes modern stílusba. Az épületben vártörténeti- és a Kelet-Mecsek élõvilágát bemutató kiállítás található.

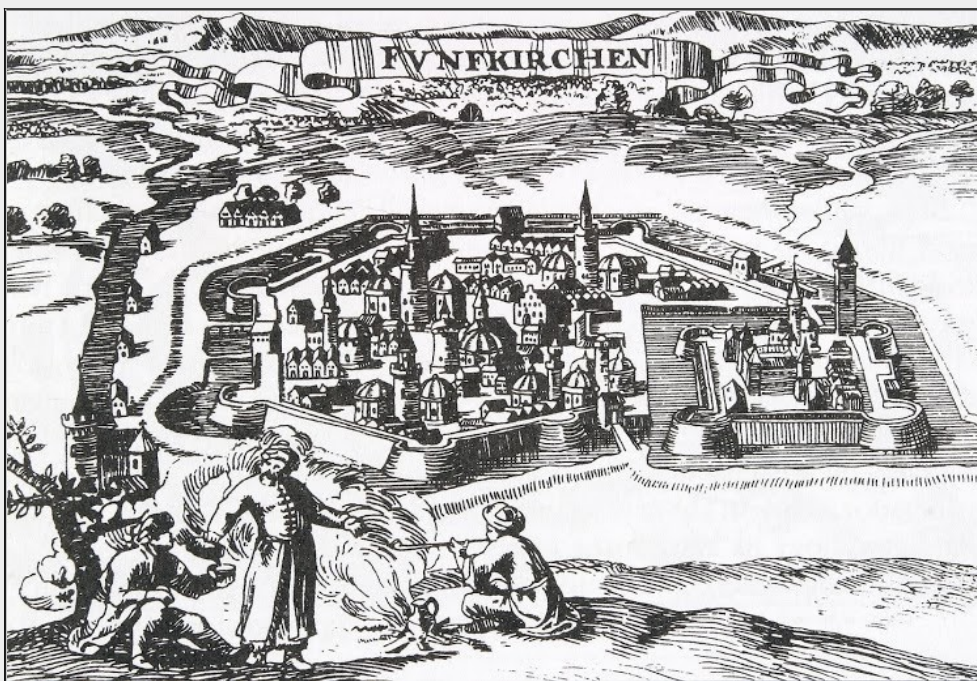
Pécs

Pannónia tartományban a Mecsek déli oldalán fontos kereskedelmi utak találkozásánál már a II. században kialakult a Sopianae nevû település. 1009-ben István király megalapította a pécsi püspökséget. A római Sopianae temetõjének helyén épült fel a püspökség katedrális. A négytornyú székesegyházát, valamint a mellette álló püspöki és káptalani lakóházakat már kezdettõl fogva erõs kõfalak védelmezték. 1064-ben tûzvész elpusztította a templomot és a palotákat, de a gazdag jövedelemforrásokból rövidesen még pompásabb formában újjították meg Pécs városát. 1284-ben a Kõszegi nemzetség serege ostromolta, míg a század végén Mizse nádorispán égette fel a várost. 1355-ben Poroszlói Neszmélyi Miklós püspök a palotája mellett megalapította az Aranyos Mária kápolnát, amelybe õ és utódai közül is többen temetkeztek.

Itt állt Bergzaberni Vilmos püspök (1361-74) síremléke. 1367-ben Vilmos püspök hozta létre Pécsen az elsõ egyetemet, és õ építtette fel a vár belsõ falövét. 1387-ben az Anjou Károly trónkövetelõ hívének számító Horváti János báró fegyveres hada támadta meg a várost és várat. A vár sikeresen ellenállt, de a városban hatalmas pusztítást végeztek. Zsigmond elfogta a lázadót és 1392-ben Pécsre vitték, ahol halálra ítélték. Végigvonszolták Pécs utcáin, megkínozták, karddal négy felé vágták és testrészeit a város kapuira szögezték. Pécs települése a XV. században a legnagyobb területû magyarországi városnak számított a maga 67,5 hektárt övezõ városi erõdítmenyével. 1498-ban Ernuszt Zsigmond korszerûsítette az erõdítmenyt, a székesegyháztól délre kaputornyot emelt és feltehetõen ekkor épült a ma is meglévõ barbakán is. Szatmári György püspök (1505-21) reneszánsz stílusban építtette újjá a püspöki palotát és a káptalan épületét.

A mohácsi csata után a törökök megtámadták Pécsét, a város elesett, de a vár tartotta magát. 1529-ben II. Szulejmán visszatért és bevette a várat, majd átadta Szapolyai Jánosnak. 1541-ben Buda elfoglalása után a szultán visszakövetelte a pécsi várat, de a lakók és a várvédõk ellenálltak a török támadásoknak. A védõk Habsburg Ferdinándhoz fordultak segítségért, de a törökök elõrenyomulásával a vár védhetetlenné vált. 1543-ban a helyõrség otthagya a várat a töröknek, akik megerõsítették falait és 1664-ben Zrínyi Miklós seregével szemben is meg tudták védeni. Másfél évszázad alatt a törökök berendezkedtek falai között és számos középületet, dzsámit, mecsetet és fürdõt emeltek, maga a város pedig keskeny utcáival nyüzsgõ piacával jellegzetes török helységgé alakult át.

1686 októberében Buda felszabadítása után értek Pécsre a Habsburg seregek. A várost ellenállás nélkül feladták a törökök és visszavonultak a jól védhetõ várba. Hetekig tartották magukat, de vízellátásukat megszüntették és ezzel megadásra kényszerítették a õket. A Rákóczi szabadságharc alatt 1705-ben a kurucok bevették a várat. Ezután a vár fokozatosan elvesztette katonai jelentőségét. A XVIII. században a püspöki palotát és a székesegyházat újjáépítették. A XVIII. század végén és a XIX. század elején a várfalak egy részét és a kaputornyot lebontották, de a falak nagyobbik része a XV. század végi barbakán és a püspöki palota egy középkori tornya is fennmaradt.

Kanta-vár

A Mecsekben Pécsről északra egy száraz-árokmal körülvett meredek hegycsúcson található Kantavár falainak maradványa. A több évszázaddal ezelőtt romba dől erősségről nem maradtak fenn korabeli oklevelek. A három oldalról megmászhatatlanul meredek csúcsra nyugat felől vezetett a feljárt egy kaputornyon keresztül, ami egy kőfalakkal határolt falsorosba torkollott. Tovább haladva újabb bejárati kapu állta a támadók útját, amely mögött már a szabálytalan ötszög alakú várudvar helyezkedett el. A sűrűn benőtt terület buckái lehetnek az egykori lakó- és gazdasági épületek maradványai. A vár körüli száraz-árok is azonosítható. A sziklacsúcs legmagasabb pontján állt egy torony, melynek csak alapfalai maradtak meg.

Az eddigi ismertek alapján a Kantavár is a XIII. században a tatárjárás utáni nagy várépítési korszakban épült. Az építető személye nem ismert, lehetett a közeli pécsi püspök vagy egy kisebb rangú helyi nemes is.

Valószínűleg a pécsi kántorkanonoknak volt itt a megerősített lakóhelye még a török idők előtt, a XV. század táján.

1930-ban a várom déli oldalán egy földalatti vágatot találtak. A folyosó 7 méter hosszú, meredeken lefelé ereszkedik, azután 4 méter hosszú ív alakú, vízszintes rész következik. További kutatás tudná kideríteni, vajon természetes eredetű vagy a régi várbeliek vésték ki, hogy élelmiszerüket tartsák benne. A Kantavári barlang bejáratát elzárták, nem látogatható.

Váralja-Várfő

Váralja-Várfőn a XIII. század második felében - az Árpád korban jellemző - kisméretű vár állt. Építtetője, tulajdonosa ismeretlen, de minden bizonnyal azonos a falu birtokosával. Az ásatási megfigyelések szerint a vár pusztulását ellenséges támadás és tűz okozhatta. Az 1994 - 1995-ben végzett kutatás során teljesen feltárták a védett területet. A vár feltárását Miklós Zsuzsa feltáró régész (MTA Régészeti Intézet) vezetésével végezték el. A munkák befejezése után állagmegóvás miatt a feltárt területeket visszatemették, ezért és a sűrű növényzet miatt nem sok a látnivaló.

Orfű, Vízfő-forrás

A Vízfő-forrás mellett emelkedő erdős magaslaton található várom kutatása 2004-ben mentő feltárás keretében, míg 2006-ban mikrodomborzati felméréssel történt.

A kutatások alapján a mintegy 1,1 méter vastag kerítőfállal körülvett vár két építési periódusa különíthető el. A második periódus keletkezése az építési rétegből előkerült csekély mennyiségű, 13-14. századra keltezhető kerámiával lehetséges, ellenben az első periódusból eddig még nem került elő keltező anyag. Az első periódusból egy kőfal ismert, melyet a második periódus építése során visszabontottak.

A második periódushoz tartozó, mintegy 1 méter mély alapozással bíró két épületmaradvány közül egynek előkerült a bejárata (küszöbkövel és kidőlt kapubéllettel), a másiknak pedig a cementált járósíntje. Az Árpád-kori kővár pusztulásának időpontja egyelőre nem tisztázott, de a vastag köves omladékréteg, és az égésréteg hiánya arra utal, hogy a várat felhagyták, majd összedőlt. Egy 19. századi térképen még látható romként szerepel. Tervben van további kutatása, esetleg bemutatása.

Pécsvárad, Kósza-vár

A motte típusú vár a XI-XIII. században épült és még az Árpád-korban elpusztult.

A vár belső platója 12 x 18 m-es. Relatív magassága 25-30 m.

A plató nem egyenletes, a belsejében található bemélyedés arra utal, hogy a dombtizedjegyzék) néven olvashatunk, majd egy 1393-ban keletkezett oklevél már közepén egykor körbetöltött épület, feltehetően egy torony állt.

A tornyot nem fogta teljesen körül az árok, hanem a nyugati (bejárati) oldalán az széles platóba megy át. A torony méretét Sándorfi György 10 x 15 m-esre becsülte.

Sándorfi György 1986-os cikkében felvetette, hogy a J. Abbot angol történész cikkében említett két angol herceg - akik állítólag 1022-ben menekültek Magyarországra - nem az általánosabban elfogadott Rékavárban, hanem a Pécsváradhoz közeli Kószavárban kaptak elhelyezést István királytól.

Sándorfi felvetette azt a lehetőséget is, hogy a Kószavár a gyermek II. (Vak) Béla A település jelentőségét, stratégiai fontosságát jelzi, hogy a törökök közigazgatási

Szászvár

Szászvár környéke a kőkorszakban is lakott volt. Az első írásos említésével csak a XIII. század első felében keletkezett oklevelekben találkozunk. A községről a középkori dokumentumokban először Zaas, Zaz vagy Zaass (1334-es pápai Szászt mint a pécsi püspöki birtok egyik hűbéres faluját, illetve annak plébánosát "Mihály szászi plébános"-t említi. Egy 1401-ből származó oklevélből tudjuk, hogy Szász falu vásáros hely volt.

A várat Burgundiai Bertalan pécsi püspök (1219-1252) építtette 1235 körül.

A vár a török terjeszkedés idején jutott fontosabb szerephez. 1540-ben Izabella királyné parancsára Athinai Simon elfoglalta Szászvárat, amely így rövid időre a királyné tulajdona lett. 1543. július 13.-án Szulejmán szultán kezére került Pécs, s ugyanezen a napon adta meg magát Szász is Ahmed ruméliai beglerbégnak.

A település jelentőségét, stratégiai fontosságát jelzi, hogy a törökök közigazgatási központtá, nahije székhellyé tették. Egy 1554-es dokumentum szerint 188 község tartozott hozzá, s ez a dokumentum a helységet mint Szász "város"-t említi, ahol 37 adózó ház volt. A vár elfoglalását követően a megszállók jelentős 142 fős katonaságot hagytak itt. A török uralom másfél évszázada alatt több ízben támadás érte a várat, a harcok célja minden esetben az volt, hogy az ellenségtől visszafoglalják a települést.

1603-ban keresztény csapatok törtek be a várba és felgyújtották azt.

1662-ben kiskomáromi gyalogosok érkeztek a városba, s a tűz újra fellángolt.

Az 1664-es Zrínyi-féle hadjárat során a magyar katonák egy része elfoglalta a települést, s ismét felgyújtották a várat. 1680 körül keresztény csapatok felrobbantották az erődítményt, de arra vonatkozóan nincs adatunk, hogy azt a török katonák elhagyták volna. Végül 1686-ban Szász és annak vára a császári csapatok birtokába került. A harcok során a település elpusztult, egy 1696-os dokumentum már csak faluként említi.

A vár visszafoglalása után még hosszú évtizedeken keresztül romokban állt. 1776-ban Klimó György pécsi püspök rendelte el a lakatlan rom újjáépítését, de az csak 1821-ben Király püspök idején készült el teljesen. Szászváron a középkorban apátság is működött. A Mázán levő Koroncó dűlőn állt évszázadokig a bencés szerzetesek monostora. Ők telepedtek át a XIV. század végén, vagy a XV. század elején a nagyobb védelmet nyújtó Szászvárra. Ott templomot is építettek. A szászvári apát címet több évszázadon át adományozták, megkapta például Martinovics Ignác is, akit jakobinus nézetei miatt 1795. május 20.-án a Vérmezőn kivégeztek. Szászvár késő barokk stílusú plébániatemplomát

1772-1779 között, a XV. századból való apátsági templom helyére építették, kapuzatán középkori részletek láthatók. A templom tornya eredetileg 1827-ből való, 1890-ben azonban süllyedés miatt lebontották. Mai formáját 1892-ben kapta, hajója négy boltszakaszos, szentélye félköríves. A freskókat és festményeket Boros Ferenc, a szekszárdi származású festőművész készítette 1846-ban, részben pedig Éber Sándor alkotásai. Berendezése, az oltár, a szószék, az orgona a XIX. század első felében készültek klasszicista stílusban. A vár elpusztult részeit feltáró ásatás és a vár maradványait megőrző plébániaház épületének kutatása 1980-ban kezdődött és napjainkban is tart.

Jakab-hegy, földvár

A Jakab-hegy platóján egy bronzkori telep helyén a kora vaskorban épült fel a Kárpát-medence akkor legnagyobb vára.

A két részre tagolódó erődítményt ma is 6–10 m magas, nagyrészt kőből összehordott sáncok övezik, csak a déli, hegyperemen futó sánc magassága kisebb ennél. A nagy sánc területe kb. 550 x 800 méter, délnyugati részéhez kapcsolódik az alacsonyabban fekvő, kisebbik, 400 x 250 méteres várrész, amelynek közepén egy kis magaslatot alacsonyabb sáncok kerítenek, valamiféle „akropoliszt” alkotva. E mellett nyílik a vár egyik eredeti kapuja.

A másik kapu a délkeleti oldalon található.

Előtte – az egykori bronzkori telep helyén – létesült a vaskori település halomsíros temetője, amelynek kőből rakott sírkamrákkal, és az azokat övező kőkörökkel ellátott, hamvasztásos rítusú sírjaiból ma is számtalan felismerhető az erdő fái alatt. A várnak ezt, a legkönnyebben támadható oldalát védték a legmagasabb sánccal, sőt később egy másik falvonulatot is húztak elé. A Jakab-hegyi telep a Dél-Dunántúl legfontosabb hatalmi központja lehetett a római hódítás előtt. Egy vaskori királyság központja, fővárosa lehetett, aminek kiterjedése valahol az Alpok-Duna-Balaton-Dráva közti terület lehetett. Ez a terület a földvár sáncairól szabad szemmel ma is könnyen belátható. Lakói a kora vaskori hallstatti kultúra népe volt, ők is emelték a földvár hatalmas sáncait ie. 750 körül. Később, ie. 350 körül a kelták foglalták el a várat, és a római időkig szintén egy királyság fővárosaként használták. A királyság hasonló nagyságú lehetett mint a hallstatti kultúra idejében. A rómaiak minden bizonnyal éppen nagysága és jó védhetősége miatt kényszeríthették városuk elhagyására az itt élőket, és alapították meg helyette a közeli Sopianae-t, a mai Pécs elődjét.

Igazolás

Pécsvárad (bélyegzés)	Pécsvárad, Kósza-vár (fénykép)	Zengő-vár (A geodéziai toronyra festett kód:.....)
Mecseknádasd (bélyegzés)	Jakab-hegy, földvár Bélyegzés DDK bélyegzővel	Kanta-vár (fénykép)
Réka-vár (Mikor állították a várban található emléktáblát:.....)	Szászvár (bélyegzés)	Máré-vár (bélyegzés)
Orfú, Vízfő-forrás (bélyegzés)	Váralja – Várfő (bélyegzés)	Pécs (bélyegzés)